

УДК 338.486

Луговий Б. В.*lygovi78@ukr.net, ORCID ID: 0000-0003-0460-5309**к.і.н., доцент, завідувач кафедри гуманітарної освіти і туризму, Відокремлений підрозділ Національного університету біоресурсів і природокористування України «Бережанський агротехнічний інститут», м. Бережани***Островська Н. Д.***ostrovskand@gmail.com, ORCID ID: 0000-0002-1802-7282**к.пед.н. доц., доцентка кафедри гуманітарної освіти і туризму, Відокремлений підрозділ Національного університету біоресурсів і природокористування України «Бережанський агротехнічний інститут», м. Бережани***Герчанівська С. В.***gerchanivska_s@ukr.net, ORCID ID: 0000-0002-7908-1397**к.е.н, доц., доцентка кафедри економіки і менеджменту, Відокремлений підрозділ Національного університету біоресурсів і природокористування України «Бережанський агротехнічний інститут», м. Бережани*

ОСНОВНІ ПРИНЦИПИ ТА НАПРЯМИ РОЗВИТКУ ТУРИЗМУ В ТЕРНОПІЛЬСЬКІЙ ОБЛАСТІ

Анотація. В статті висвітлено процес розвитку туризму на Тернопільщині у 2018–2020 рр. та охарактеризовано потужну основу для успішного розвитку туризму в області. Проаналізовано концентрацію пам'яток культури, історії і архітектури, де лівову частку становлять пам'ятки оборонної архітектури. Представлено розвиток замкового туризму в краї та його потенціал. Висловлено думку, що замковий туризм може стати об'єднуючою основою для організації та успішної реалізації інших видів туризму. Замкові об'єкти Тернопільської області потрібно трансформувати у полікультурний простір, запотребований для проведення різноманітних заходів. Досліджено, що вагому частину історико-культурної спадщини складають пам'ятки історії та архітектури, до яких належать будинки та споруди, пов'язані з важливими історичними подіями. П'ять історичних ратуш Тернопільської області відображають містобудівний розвиток краю у XVIII–XIX ст. Проаналізовано історичні особливості становлення та сучасний стан релігійного туризму Тернопільської області. У досліджуваному регіоні потенційні туристи можуть познайомитися з культурною та релігійною спадщиною різних релігійних напрямків. Виявлено проблемні аспекти розвитку релігійного туризму на теренах Тернопільського краю. Представлено процес формування зеленого туризму, який є однією із перспективних складових соціально-економічної стабільності українського села. Висвітлено його роль у відродженні культурних цінностей сіл – як елементів багатofункціонального та сталого розвитку сільської місцевості. Велика культурно-етнографічна спадщина підсилює привабливість зеленого туризму, тісно поєднавши економічний потенціал з унікальною природою та культурними надбаннями. Висловлено думку, що необхідно підготувати ряд туристичних продуктів, які будуть презентувати Тернопільщину на ринку хобі-туризму. Представлено ряд пропозицій щодо його розвитку на прикладі окремої громади. Запропоновано стратегічні напрями розвитку туризму в Тернопільській області.

Ключові слова: туризм, історико-архітектурні пам'ятки, турист, замковий туризм, релігійний туризм, зелений туризм, хобі-туризм, напрями розвитку.

Luhovyi Bohdan

lygovi78@ukr.net, ORCID ID: 0000-0003-0460-5309

PhD (History), Associate Professor,

Head at the Department of Humanities Education and Tourism,

Separated Subdivision of National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine “Berezhany Agrotechnical Institute”, Berezhany

Ostrowska Nadija

ostrovskand@gmail.com, ORCID ID: 0000-0002-1802-7282

PhD (Pedagogical), Associate Professor, Associate Professor at the Department of Humanities Education and Tourism,

Separated Subdivision of National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine “Berezhany Agrotechnical Institute”, Berezhany

Herchanivska Svitlana

gerchanivska_s@ukr.net, ORCID ID: 0000-0002-7908-1397

PhD (Economic), Associate Professor,

Associate Professor at the Department of Economics and Management,

Separated Subdivision of National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine “Berezhany Agrotechnical Institute”, Berezhany

BASIC PRINCIPLES AND DIRECTIONS OF THE DEVELOPMENT OF THE TOURISM IN THE TERNOPIL REGION

Abstract. *The article highlights the process of the development of the tourism in the Ternopil Region in 2018–2020 and describes a powerful basis for the successful development of the tourism in the region. It's analyzed the concentration of the monuments of the culture, history and architecture, where the lion's share is the monuments of the defensive architecture. The development of the castle tourism in the region and its potential are presented. The opinion is expressed that castle tourism can become a unifying basis for the organization and successful realization of other types of tourism. The castle objects of the Ternopil region need to be transformed into a multicultural space, used for epy holding various events. It's researched that the significant part of the historical and cultural heritage consists of the monuments of history and architecture, which include houses and structures, associated with important historical events. They also make up a significant part of the resource base for the development of the cultural and educational tourism in the region. Five historical town halls of the Ternopil region reflect the urban development of the region in the 18th–19th centuries. The historical peculiarities of the formation and the modern status of the religious tourism in the Ternopil region are analyzed. In the researched region, potential tourists can get to know with the cultural and religious heritage of the various religious directions. Problematic aspects of the development of the religious tourism in the Ternopil land were detected. It's presented the process of the formation of the green tourism, which is one of the perspective components of the socio-economic stability of Ukrainian vilage. It's highlighted the role in the revival of the cultural values of epy villages – as elements of the multifunctional and sustainable development of the rural areas. A large cultural and ethnographic heritage only strengthens the attractiveness of the green tourism, tightly coupled the economic potential with the unique nature and the cultural heritage. The opinion was expressed that it is necessary to prepare a number of the tourist products that will present Ternopil region on the hobby tourism market. A number of proposals for its development are presented on the example of a separate community. Strategic directions for the development of tourism in the Ternopil region are proposed.*

Key words: tourism, historical and architectural monuments, tourist, castle tourism, religious tourism, green tourism, hobby tourism, directions of the development.

JEL Classification: L83, Z32

DOI: <https://doi.org/10.32782/tourismhospcee-7-3>

Постановка проблеми. Останніми десятиліттями прослідковується динамічний розвиток туристичного руху, який базується на пізнанні різноманітних об'єктів культурної спадщини та видів людської діяльності. Туристів все більше цікавлять не тільки великі, привабливі, відомі пам'ятки, але й маловідомі об'єкти. Україна вражає іноземних туристів самобутньою національною культурою, об'єктами культурної спадщини, історією незламності та народними традиціями.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблеми розвитку туризму в Тернопільській області досліджували значна кількість науковців. Історико-культурні туристичні ресурси області стали об'єктом дослідження Дударчук К., Лисевич М. та ін. Вивчення розвитку релігійного туризму здійснюють Божук Т., Бордун О., Мусій Ю., Чередниченко А. Дослідження стану розвитку зеленого туризму провадять Коробка С. Гловацька, В., Рутинський М., Зінько Ю., Кифяк В. Проте, немає комплексного дослідження розвитку основних видів туризму в Тернопільській області.

Мета дослідження полягає у всебічному дослідженні туристичної галузі Тернопільської області, зокрема аналізі ресурсної бази, туристичних маршрутів, визначенні перспектив його розвитку та популяризації маловідомих, проте унікальних пам'яток культурної спадщини краю.

Виклад основного матеріалу дослідження. Тернопільська область має усі необхідні умови для розвитку туризму. Вони представлені особливим географічним розміщенням, оригінальними ландшафтами, унікальним біорізноманіттям, багатою культурною спадщиною та значним туристично-рекреаційним потенціалом. Туристична галузь є диференційованою, оскільки представлена низкою видів туризму, жодна з яких не є домінуючою.

В «Стратегії розвитку Тернопільської області» визначено пріоритетні види туризму, які історично сформувались у нашому регіоні: культурно-пізнавальний, пригодницький, релігійно-паломницький, фестивальний, оздоровчо-відпочинковий. Така туристична спеціалізація зумовлена тим, що Тернопільщина посідає перше місце в Україні за кількістю середньовічних замків та оборонних споруд. П'ята частина всіх пам'яток природи України – печери і водоспади, знаходяться також на Тернопіллі і т.д. [8, с. 105–106].

У 2018–2020 роках проводилася робота щодо створення, брендування туристичних продуктів нашого краю, що об'єднані такими брендами, як «Замки Тернопілля», «Дністровський каньйон», «Товтри-Медобори», «Кременецькі гори», «Тернопільські печери», «Галицька дефіляда», «Файне місто», «Борщівська вишиванка», «Чари Бережанського Опілля», «Волинські береги», «Дзвони Лемківщини», «Прадавній велет» та інші.

У регіоні створено сучасні та більш привабливі інноваційні туристичні продукти, розроблено і популяризується туристичний логотип області під загальним брендом «TERNOPIL*YA: newemotions». В результаті співпраці Громадської організації «Агенція розвитку туризму Тернопілля» із місцевими туроператорами розроблено низку турпродуктів в рамках бренду «Тернопілля – у пошуках нових емоцій» [8, с. 105].

У багатій історико-архітектурній спадщині Тернопільської області, що є складовою ресурсної бази розвитку туризму, важливу роль відіграють пам'ятки оборонної архітектури – замки, оборонні храми, міські укріплення. Важливу роль у формуванні туристичної привабливості області відіграють 33 замки [11, с. 4–5]. Вони розташовані по всій території Тернопільщини. Їх стан та збереження досить відрізняються один від одного. Замкова спадщина Тернопільської області наводить на думку про те, що замковий потенціал краю відкриває для туриста багато нових можливостей, знань, вражень і незабутньо проведений час. Замковий туризм може стати основою для організації та успішної реалізації різних видів туризму. Проте, сьогодні ми бачимо занедбаність та зруйнованість значної частини замкових споруд, байдужість суспільства та місцевих громад до відродження замків, як свідків багатогранної української історії.

Основними перспективами розвитку й першочерговими цілями є залучення іноземних інвестицій та використання замково-палацового комплексу в сфері готельно-ресторанного бізнесу. Замкові споруди Тернопільської області потрібно використовувати як полікультурний простір для проведення різнобічних історико-театралізованих фестивалів, змагань і анімаційних шоу, надання послуг обслуговування та супроводу урочистих подій у середньовічному стилі, організація програм дозвілля, відкриття музейних експо-

зицій у замкових приміщеннях, які дозволять здійснити мандрівку у минуле і т.д. [5].

Вагомою частиною історико-культурної спадщини є пам'ятки історії та архітектури, до яких належать будинки та споруди, пов'язані з важливими історичними подіями. Будівлі міських ратуш є своєрідним відображенням розвитку тих чи інших адміністративних центрів упродовж кількох століть. На Тернопільщині збереглося п'ять історичних ратуш у Бережанах, Бучачі, Підгайцях, Тербовлі та Чорткові.

Бережанська ратуша споруджена у 1803 році – двоповерхова будівля, прямокутна в плані, з внутрішнім двориком. Загалом витримана в стилі раннього класицизму. У 1811 році добудовано годинникову вежу у південній частині. Окрасою Бережанської ратуші є, розташовані по центральних осях фасадові, чотири входи, що прикрашені порталами у вигляді глухих колонних портиків коринфського ордера з ліпними гербами. Ратуша в м. Бучач побудована в середині XVIII ст. за підтримки магната Миколи Василя Потоцького. Над спорудженням цієї будівлі працювали архітектор Бернард Меретин і скульптор Йоган Георг Пінзель. Майстри звели цікаву будівлю в стилі рококо. Бучацька ратуша вважається однією з кращих в Європі. Тербовлянська ратуша розпочинає свою історію лише з кінця XVIII – поч. XIX століття. Будівля завершувалася дерев'яною вежею у неоготичному стилі, окрасою якої були годинники, вбудовані у чотири сторони вежі. Сьогодні – це двоповерхова, прямокутна будівля з трьохярусною вежею, завершенням якої є флюгер, виконаний у вигляді герба міста. Будівництво Чортківської ратуші з торговими рядами здійснювалося у 1905–1908 роках. Головним архітектурним акцентом слугує фахверкова вежа з швейцарським годинником з чотирма циферблатами. Шпиль ратушної вежі прикрашає флюгер у вигляді півня. Пам'ятки складають вагому частину ресурсної бази для розвитку культурно-пізнавального туризму [6, с. 183–185].

Останніми десятиліттями прослідковується динамічний розвиток туристичного руху, який базується на релігійному туризмі та паломництві до релігійних святинь. Туристів все більше цікавлять не тільки великі, привабливі, відомі пам'ятки, але й маловідомі сакральні об'єкти. Україна вражає іноземних туристів самобутньою духовною культурою,

об'єктами культурної спадщини, історією незламності та народними традиціями. Все це відображено у незлічених соборах, церквах, монастирях, костелах, синагогах мечетях та інших релігійних пам'ятках України.

У Тернопільській області налічується 1706 пам'яток архітектури, із них 638 – сакральних об'єктів, до яких належать 134 дерев'яні храми. Міста та села області, їхні місцеві визначні пам'ятки, а також сакральні об'єкти мають велике значення і сприяють розвитку національного і міжнародного туристичного руху. У Тернопільській області туристи можуть познайомитися з культурною та релігійною спадщиною різних релігійних напрямків.

Дослідники Ю. Мусій та А. Манько вважають, що реалізація заходів щодо розвитку релігійного туризму має допомогти створити туристичну інфраструктуру загалом, збільшити потік в'їзних туристів, що в свою чергу матиме позитивний вплив на розвиток транспорту, готельно-ресторанного сектору, роздрібною торгівлі та ін. [7, с. 300]. Ефективний розвиток релігійного-паломницького туризму в Україні підкріплюється активною співпрацею релігійних організацій та суб'єктів туристичної діяльності [2]. Також важливими чинниками для досягнення цієї мети мають стати заходи із рекламно-інформаційного просування релігійно-туристичного продукту: популяризація через ЗМІ, підготовка друкованої продукції про об'єкти сакральної-культурної спадщини, відеороликів [10, с. 228–230].

Ще одним видом туризму, що відіграє значну роль у розбудові соціального та людського потенціалу, є сільський туризм. Він також сприяє захисту та відродженню культурних цінностей сіл – як елементів багатофункціонального та сталого розвитку сільської місцевості. Зелений туризм сьогодні – це особлива форма відпочинку у сільській місцевості, яка активно поєднує соціально-економічний, природно-рекреаційний та етнографічно-культурний потенціали краю. Одночасно, ця галузь є однією із перспективних складових розвитку українського села. Розвиток зеленого туризму в громадах покращить благоустрій сільських місцевостей та зумовить вдосконалення соціальної інфраструктури краю. Значно зросте зайнятість сільського населення, як у виробничій галузі, так і сфері послуг. Цей процес передбачатиме різноманіття професій, які відтворюватимуть унікальність того чи іншого

регіону та формуватимуть його айдентіку. Ринок цих послуг Тернопільської області досить неоднорідний, так на Бережанщині нараховується лише 10 садиб сільського зеленого туризму, які гостинно запрошують подорожуючих і відпочивальників. Це набагато менше, ніж у сусідніх областях. У садибах відпочиваючим пропонують відпочинок на лоні природи в поєднанні з різними видами рекреаційної діяльності: зокрема, прогулянку верхи, екскурсії зі збору грибів та ягід, купання у водоймах та риболовлю. Проте потрібно дивувати туриста новими родзинками, наприклад регіональною кулінарією, відвідуванням унікальних пам'яток, багатоманітням нематеріальної спадщини краю та ін. Так, з метою збереження в пам'яті та популяризації важливої частини народної культури в м. Бережанах на березі озера відкрито корчму, де вся їжа готується у печах. Основна мета – популяризувати регіональну кухню та використовувати місцевий потенціал та традиційні продукти.

Сьогодні змінюється спосіб життя людей, збільшується мобільність і підвищується рівень освіченості. Відповідно, збільшується кількість людей, які шукають оригінальні пропозиції – продукт, пристосований до інтересів різних груп туристів. Це призводить до збільшення попиту у місцях, де розвиток є сталим, природа та місцеві люди відіграють особливу роль у наданні гостинності. Туристи віддають перевагу місцям, де місцеві люди раді їх вітати, пропонуючи теплий прийом, домашню кулінарію на основі місцевих традицій, відомості, пов'язані з історією та життям місцевої громади. Також, посилюється прагнення набутти «автентичний досвід» – спілкування з місцевою культурою та природою, зануритися у хобі та відчути сильні враження. Саме тому, необхідно підготувати ряд туристичних продуктів, що будуть презентувати Тернопільщину на ринку хоббі-туризму.

Для прикладу можемо розглянути Бережанщину. Для поціновувачів різьбярської справи можна запропонувати мандрівку у невелике село Гутисько. З 2014 р. діє творче об'єднання «Орел» [1; 9]. Відвідини різьбярського осередку на Бережанщині сприятиме розширенню творчого пізнання гостей та створенню умов для успішного збереження декоративно-мистецьких традицій краю. Цікавинкою для потенційного туриста може стати соломкоплетіння, як одне із найдавні-

ших народних ремесел. Занурення в атмосферу українських народних традицій стане цікавою родзинкою для поціновувачів.

Ексклюзивним туристичним продуктом у сфері хоббі-туризму може стати майстер-клас із розпису скляних виробів, традиції якого розпочинаються на Бережанщині із 1961 р., коли почав працювати Бережанський склозавод. Традиції художнього розпису посуду, предметів декору, новорічних іграшок зберігають працівники цього підприємства.

Згідно висновків спільного українсько-німецького аналітичного дослідження інфраструктури регіонів України, проведеного Фондом імені Фрідріха Еберта та ГО «Поліським фондом міжнародних та регіональних досліджень», щодо аналізу стану окремих інфраструктурних складових Тернопільської області для покращення ефективності туристичної сфери краю доцільним є: оновлення та розширення кількості одиниць рухомого складу всіх складових транспортної підсистеми, особливо залізничної для створення сприятливих умов щодо включення її до мережі міжнародних транспортних коридорів. Залізничний вузол міста Тернополя надає можливість сполучення практично з усіма обласними центрами України, країнами ближнього зарубіжжя; стимулювання розвитку мережі розміщення, збільшення кількості об'єктів рекреаційної інфраструктури, створення нових місцевих туристичних продуктів; покращення матеріально-технічного стану закладів культури; формування регіональних особливостей культурного відпочинку, створення нових продуктів «подієвого туризму» та їх промоція в інших регіонах України.

Також до безумовних переваг Тернопільщини при формуванні регіонального туристичного продукту та вкладання інвестицій для розбудови відповідної інфраструктури слід віднести наявність контрастних природно-кліматичних умов, а саме – близьких до субтропічних на півдні області та придатних для розвитку зимового відпочинку на півночі [3, с. 72–75].

Висновки і перспективи подальших досліджень у даному напрямі. Для досягнення нового якісного рівня розвитку туризму в Тернопільській області необхідно працювати у таких стратегічних напрямках: забезпечення інноваційно-проектного розвитку туристичної індустрії області завдяки розробці мережі туристичних маршрутів з відповідним

їх знакуванню та маркуванню; розбудова ресурсно-туристичної інфраструктури через збільшення динаміки туристичного потоку, зростання кількості діючих закладів та зайнятих в цій галузі, зріст надходжень до бюджету; зростання іміджу Тернопільщини на внутрішньому та зовнішньому туристичному ринках через формування комплексного турпродукту, проведення престурів для представників ЗМІ та бізнесу; раціональне поєднання різнопланових туристичних об'єктів в рамках одного туру; формування та подальший розвиток туристичних дестинацій як об'єктів локальної туристичної індустрії. Туризм Тернопільської області повинен стати дієвою складовою майбутнього туристичного хабу «Подільські ворота України», що буде своєрідною транзитною базою для туристів, які мандрують у Карпати та Європу або ж навпаки. Успішний розвиток туризму на Тернопіллі повинен мати за основу найбільш раціональне використання локально-територіальних природних умов, духовно-матеріальних ресурсів та сакральних пам'яток краю.

ЛІТЕРАТУРА

1. Бенч О. Феномен села Гутиська на Березанщині. URL: <https://m.facebook.com/groups/321600337999596/posts/1716749345151348>
2. Бордун О. Теоретичні та прикладні засади дослідження релігійних та паломницьких потоків України. *Географія та туризм*, 2013. Вип. 23. С. 73-81.
3. Інфраструктура регіонів України. Пріоритети модернізації. Аналітичне дослідження. Київ, 2017. 108 с.
4. Дударчук К. Історико-культурні туристичні ресурси Тернопільської області: стан збереження та використання. Тернопіль : ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2013. 199 с.
5. Замки Тернопілля. URL: <https://zamky.te.ua/zamki/>
6. Луговий Б. Пізнавальний туризм: сучасний стан та перспективи розвитку на прикладі пам'яток культурної спадщини Тернопільщини. *Сучасні тенденції розвитку освіти й науки : проблеми та перспективи* : зб. наук. праць. Кельце, 2021. Вип. 9. Том 1. С.181–186.
7. Мусій Ю., Манько А. Проблеми та перспективи розвитку релігійного туризму в Тернопільській області. *Географія, економіка і туризм: національний та міжнародний досвід* : Матеріали ювілейної X міжнародної наукової конференції. Львів, 2016. С. 36–41.
8. Стратегія розвитку Тернопільської області на 2021–2027 роки та план заходів з її реалізації у 2022–2023 роках. URL: <https://www.minregion.gov.ua/>

[wp-content/uploads/2021/02/strategiya-rozvytku-ternopilskoyi-oblasti-na-2021-2027-roky.pdf](https://www.minregion.gov.ua/wp-content/uploads/2021/02/strategiya-rozvytku-ternopilskoyi-oblasti-na-2021-2027-roky.pdf)

9. Шот М. Розкриті орли лемківської різьби. *Урядовий кур'єр*. 19.02.2014. URL: <https://ukurier.gov.ua/uk/articles/rozkrileni-orli-lemkivskoyi-rizbi>

10. Чередниченко А.О. Розвиток релігійного туризму як шлях до відновлення туристичної галузі в умовах соціально-економічної кризи. *Вісник економіки транспорту і промисловості*. 2017. № 58. С. 226–232. URL: https://tourlib.net/statti_ukr/cherednychenko3.htm

11. Ягодинська М., Строць Б. Замки Тернопільщини. Харків : Фоліо, 2018. 91 с. : іл.

REFERENCES

1. Bench O. The phenomenon of the village Gutysko in the Berezhany region, available at: <https://m.facebook.com/groups/321600337999596/posts/1716749345151348>
2. Bordun O. (2013), "Theoretical and applied principles of the study of the religious and pilgrimage flows in Ukraine", *Heohrafiya ta turizm*, vol. 23, pp. 73–81.
3. The infrastructure of the regions of Ukraine. Priorities of the modernization (2017), *Analitichne doslidzhennya*. Kyiv.
4. Dudarchuk K. (2013), "The historical and cultural tourist resources of Ternopil region: the condition of the preservation and use", *TNPU im.V. Hnatyuka, Ternopil*.
5. Castle of Ternopillya, available at: <https://zamky.te.ua/zamki/> (accessed 4 December 2022).
6. Luhovyy B. (2021), "Educational tourism: the current condition and prospects of the development on the example of cultural heritage monuments of the Ternopil region", *Zbirka dopovidej na Mizhnarodnij naukovij konferentsii* [Conference Proceedings of the International Science Conference], *Suchasni tendentsiyi rozvytku osvity u nauky: problemy ta perspektyvy* [Modern trends in the development of the education and science: problems and prospects], National University, Kyiv, pp. 181–186.
7. Musiy Yu. and Manko A. (2016), "Problems and prospects of the development of the religious tourism in the Ternopil region", *Materialy yuvileynoyi X mizhnarodnoyi naukovoyi konferentsiyi* [Materials of the 10th anniversary international scientific conference], *Heohrafiya, ekonomika i turizm: natsional'nyy ta mizhnarodnyy dosvid* [Geography, economy and tourism: national and international experience], National University, Lviv, pp. 36–41.
8. The strategy of the development of Ternopil Oblast in 2021–2027 and plan of the measures for its implementation in 2022–2023 (2021), available at: <https://www.minregion.gov.ua/wp-content/uploads/2021/02/strategiya-rozvytku-ternopilskoyi-oblasti-na-2021-2027-roky.pdf> (accessed 12 December 2022).

9. Shot M. (2014), “The opened eagles of Lemki carving”, *Uryadovyy kuryer*, [Online], 19.02.2014 , available at: <https://ukurier.gov.ua/uk/articles/rozkrileni-orli-lemkivskoyi-rizbi> (accessed 1 December 2022).

10. Cherednychenko A.O. (2017), “The development of the religious tourism as a way to restore the tourism industry in the conditions of the socio-economic

crisis”, *Visnyk ekonomiky transportu i promyslovosti*, vol. 58, pp. 226–232, available at: https://tourlib.net/statti_ukr/cherednychenko3.htm (accessed 25 November 2022).

11. Yahodynska M. and Strotsen B. (2018), *The castle of Ternopil region [Zamky Ternopilshchyny]*, Folio, Kharkiv.

*Стаття надійшла до редакції
18 листопада 2022 р.*